

N:o 119.

Ank. till Riksd. kansli den 23 april 1909, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:t proposition angående efterskänkande af fordringsbelopp hos stärbhusdelägarna efter f. d. fanjunkaren J. W. Toll.

(I. A.)

I en till Riksdagen aflåten, till statsutskottet för förberedande behandling remitterad proposition (n:o 180) af den 2 april 1909 har Kungl. Maj:t under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotollet öfver landtförvarsärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgifva, att den fordran å tvåtusenniohundratjugufem kronor, som statsverket genom utbetalning af pension till högre belopp, än vederbort, erhållit hos stärbhusdelägarna efter f. d. fanjunkaren i Första lifgrenadjärregementet Johan Wilhelm Toll, må efterskännas.

Till berörda statsrådsprotokoll har departementschefen i ärendet anfört följande:

»Jämlikt föreskrifterna i nionde punkten af de genom nådiga cirkuläret den 22 juni 1877 fastställda grunder för pensioneringen af arméns befäl och underbefäl med vederlikar, sådan nämnda punkt lyder enligt nådiga cirkuläret den 29 november 1878, skall den, som åtnjuter lön på rikets stat, hvarmed pensionsrätt enligt oförmälda grunder icke är förenad, eller uppbär pension från andra allmänna medel än dem, som för arméns pensionering äro anvisade, i den för innehafd tjänst vid landtförsvaret honom tillkommande fyllnadspensionen lida en minskning, motsvarande två femtedelar af hvad han sålunda från annat håll uppbär.

Vidare är genom nådig kungörelse den 31 januari 1879 förordnad, att den, som vid afskedstagandet innehar eller efter afskedet kommer i besittning af annan lön på rikets stat eller pension från andra allmänna

medel än dem, som äro till arméns pensionering anslagna, är skyldig därom göra anmälan hos direktionen öfver arméns pensionskassa.

Med stöd af nämnda bestämmelser har direktionen öfver arméns pensionskassa genom laga kraft vunnet beslut förklarar stärbhusdelägarna efter den 3 maj 1907 affidne f. d. fanjunkaren i Första lifgrenadjärregementet Johan Wilhelm Toll, hvilken under en följd af år uppburit lön och pension för tjänst utom landförsvaret, utan att vidkännas minskning i samtidigt till honom såsom f. d. sergeant af första klassen vid nämnda regemente utgående fyllnadspension, skyldiga att ersätta statsverket ett belopp af 2,925 kronor.

Stärbhusdelägarna, hvilka utgöras af änka och fyra barn, hafva nu hos Eders Kungl. Maj:t anhållit att af nåd varda befriade från skyldigheten att återbära nämnda belopp.

Af handlingarna i ärendet inhämtas hufvudsakligen följande:

Då Toll den 11 april 1885 afgick från beställningen såsom sergeant af första klassen vid Första lifgrenadjärregementet erhöll han pension från arméns pensionskassa med 180 kronor och fyllnadspension af statsmedel med 330 kronor om året. Under tiden augusti 1894—december 1904 var han anställd såsom underofficer vid centralfängelset å Långholmen och uppbar å fängvårdens stat i lön jämte ålderstillägg årligen 750 kronor. Efter erhållet afsked från sistnämnda tjänst åtnjöt han från och med 1905 års ingång och intill sin död en årlig pension å allmänna indragningsstaten med enahanda belopp. På grund af bestämmelserna uti ofvannämnda nådiga kungörelse och cirkulär hade Toll rätteligen bort hos direktionen öfver arméns pensionskassa anmäla berörda inkomst å 750 kronor årligen och vidkännas en årlig minskning i den honom tillförsäkrade fyllnadspensionen med två femtedelar af 750 kronor, eller 300 kronor. Någon anmälan skedde emellertid ej från Tolls sida och något afdrag i fyllnadspensionen ägde därför ej heller rum.

Enligt direktionens beslut skulle stärbhuset nu vara skyldigt att, i den mån preskription ej inträdt, ersätta hvad Toll sålunda för mycket uppburit, utgörande för tiden från och med den 1 juli 1897 till och med den 31 mars 1907 2,925 kronor.

Såsom skäl för sin underdåniga ansökning om efterskänkande af ifrågavarande belopp hafva stärbhusdelägarna uppgifvit, att de sakna medel att återbära ens någon del af detsamma och att deras nuvarande årsinkomster icke äro större än som erfordras för deras nödtorftiga uppehälle. Till stöd för dessa sina uppgifter hafva stärbhusdelägarna företett dels den efter Toll upprättade bouppteckning, enligt hvilken brist i boet förefunnits, dels ock de för sökandena under år 1908 utfärdade

kronodebetsedlar, utvisande, att de taxerats för en sammanlagd inkomst af 1,700 kronor.

Uti sitt öfver ansökningen den 27 januari 1909 afgifna underdåniga yttrande har direktionen öfver arméns pensionskassa på grund af de i ansökningen anförda och genom åberopade handlingar styrkta ömmande omständigheter ansett sig böra förorda bifall till densamma, synnerligast som Toll i listiden tillhört den kategori af lön- och pensionstagare, som Eders Kungl. Maj:t med Riksdagen genom nådiga kungörelsen den 8 juli 1908 och genom den 17 juni 1908 gjord ändring uti lagen om pension för civila tjänstnehafvare af den 11 oktober 1907, i hvad angår därunder lydande personer, fullständigt befriat från afdrag å såväl militär som civil pension.

Jämväl statskontoret, som den 13 mars 1909 i ärendet afgifvit underdånigt utlåtande, har på grund af hvad sålunda förekommit — och under framhållande af, att den omständigheten, att stärbhusdelägarna efter Toll underlåtit att till befrielse från boets gäld afträda densamma till konkurs, icke rimligtvis borde föranleda därtill, att de i nu förevarande hänseende blefve försatta i sämre ställning, än den Toll, därest han under sin listid gjort framställning om befrielse från ifrågavarande gäld, med all sannolikhet skulle hafva kommit att intaga, — hemställt, att Eders Kungl. Maj:t täcktes hos Riksdagen göra framställning därom, att sökandena måtte varda befriade från skyldigheten att återbära omförmälda belopp.

Det torde icke tillförlitligen kunna utrönas, huruvida någon medveten försummelse beträffande fullgörandet af den Toll enligt ofvannämnda nådiga kungörelse den 31 januari 1879 åliggande anmälningskyldighet må kunna läggas honom till last. Enligt sökandenas uppgift skulle Toll saknat kännedom om ifrågavarande anmälningskyldighet, ända till dess han under någon af de allra sista månaderna af sitt lif blifvit därom erinrad. Vid sådant förhållande och då de utaf sökandena till stöd för deras framställning åberopade omständigheter äro af ömmande beskaffenhet, anser jag mig böra, i likhet med direktionen öfver arméns pensionskassa och statskontoret, tillstyrka, att statens ifrågavarande fordran må efterskänkas.»

På de af departementschefen i ärendet anförda skäl hemställer utskottet,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 23 april 1909.

På statsutskottets vägnar:

G. BILLING.
